

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6 19080 Tallinn Estonia tel 668 1242 fax 668 1240 e-mail eki@ki.ee

Eesti alkoholiturg
2005. aasta 9 kuul

Tallinn
Jaanuar 2006

Töö on teostatud Eesti Põllumajandusministeeriumi tellimusel

Vastutav täitja: Kiira Martens

tel 6681255

Eesti Konjunkturiinstituut

Rävala 6 19080 Tallinn

tel 6681242

E-post: eki@ki.ee

<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunkturiinstituut

Sisukord

Sissejuhatus	5
Tootmine	7
Väliskaubandus	10
Hinnad siseturul	20
Kokkuvõte	25

SISSEJUHATUS

Töö eesmärgiks on anda ülevaade Eesti alkoholituru arengust 2005. aasta 9 kuul.

Töös analüüsitakse:

- alkoholsete jookide tootmise muutusi;
- alkoholsete jookide väliskaubandust riigiti ja tooteliigiti;
- jaehindade muutusi.

Käesolevas ülevaates on kasutatud Eesti Statistikaameti tootmise ning väliskaubanduse andmeid, ettevõtete tootmise ja siseturu müügi andmeid ning Eesti Konjunkturiinstituudi kaupluste hinnavaatluste tulemusi.

Töö maht on 25 lehekülge.

EESTI ALKOHOLITURG 2005. AASTA 9 KUUL

TOOTMINE

2005. aasta 9 kuuga toodeti ESA andmetel 11,53 mln liitrit viina, likööri- ja muid kangid alkohoolseid jooke, 2,84 mln liitrit rektifitseeritud etanooli (piiritust), 3,32 mln liitrit puuvilja-marjaveine, 11,6 mln liitrit segatud (kääritatud) lahjasid alkohoolseid jooke, 7,35 mln liitrit siidrit ja 104,8 mln liitrit õlut. 2004. aasta sama perioodiga võrreldes suurenesid enamike alkohoolsete jookide tootmismahud, erandiks olid vaid kanged alkohoolsed joogid, mille tootmine oli 10,4% väiksem kui aasta tagasi. Vaadeldaval perioodil suurenes teistest rohkem lahjade segatud alkohoolsete jookide tootmine (+63%), kusjuures siidritoodang suurenes aastaga 60%, rohkem toodeti ka rektifitseeritud etanooli (+17,8%), puuvilja- ja marjaveine (+28%) ning õlut (+25,8%).

Kuna statistikaameti tööstuste valimist on mõned väikese töötajate arvuga veinitootjad väljas, siis tegelik puuvilja- ja marjaveinide toodang Eestis on EKI hinnangul suurem kui statistikaameti andmed näitavad (tabel 1).

Tabel 1

Alkohoolsete jookide tootmine Eestis 2003-2005*
(ESA andmetel, mln liitrites)

	2003 9 kuud	2004 9 kuud	2005 9 kuud	Muutus +,-	
				05 9k/04 9k, mln l	05 9k/04 9k %
Rektifitseeritud etanool	2,69	2,41	2,84	0,43	17,8
Kanged alkohoolsed joogid	12,00	12,87	11,53	-1,34	-10,4
sh EKI hinnangul viin		10,4	8,9	-1,50	-14,4
liköör		1,82	1,97	0,15	8,2
Puuvilja- ja marjaveinid	1,93	2,59	3,32	0,73	28,2
EKI hinnangul	2,56	4,39	7,22	2,83	64,5
Õlu	83,00	83,29	104,80	21,51	25,8
Lahjad segatud alkohoolsed joogid	3,88	7,11	11,60	4,49	63,1
Siider	4,83	4,59	7,35	2,76	60,1

*2003.a ja 2004.a – ESA lõplikud andmed; 2005.a – ESA kiirstatistika andmed (laiendatud väiksemale valimile)

Kangete alkohoolsete jookide tootmine vähenes 2005. aasta 9 kuuga ESA andmetel 10,4% aastatagusega võrreldes. Ettevõtete andmetel tingis toodangu mahu languse mullusega võrreldes 9% väiksem müük siseturule, kusjuures tootmise langust ei suutnud ära hoida ka kangete alkohoolsete jookide 34% suurenenud eksport võrreldes aastatagusega. Endiselt püsis **viin** kangete alkohoolsete jookide tootmise struktuuris esikohal, hõlmates 78% nende jookide toodangust, kuid seda oli 4%-punkti vähem kui eelmise aasta samal perioodil. Eestis toodetud

maitsestatud ja maitsestatud viinade proportsioonid olid samad mis aasta tagasi – suurima osa (95% kogu viinatoodangust) moodustas maitsestatud viin. 2005. aasta kolme kvartaliga toodeti Eestis maitsestatud viina 14,5% ja maitsestatud viina 11% vähem 2004. aasta 9 kuuga võrreldes. Kahanes ka mõlema viina müük siseturule, kusjuures maitsestatud viina müüdi 11% ja maitsestatud viina 13% vähem. Kohalikule turule müüdi 77% Eestis toodetud viinast (2004.a 9 kuuga 75%). **Likööre** toodeti 8,2% rohkem 2004. aasta kolme kvartaliga võrreldes. Suurem oli ka nende müük siseturule (+7%), kuhu müüdi 54% Eestis toodetud likööridest (sama oli ka eelmisel aastal). Kangete alkoholsete jookide tootmise struktuuris olid liköörid teisel kohal, hõlmates 17% kangete alkoholsete jookide tootmisest (2004.a 9 kuud 14%). Vaadeldaval perioodil toodeti rohkem **konjakit** (+1,5), **džinni** (+60%) ja **viskit** (+51,5%), kuid kangete alkoholsete jookide tootmise struktuuris olid nende jookide mahud vaid 1% ning viskil alla 1%. Eelnimetatud jookide siseturule müüdavad kogused suurenesid, kusjuures Eesti turule müüdi ligi 100% toodetud konjakist. Eestis toodetud džinnist moodustas müük siseturule 84% (eelmisel aastal müüdi rohkem kui toodeti). Kui aasta tagasi müüdi siseturule 87% Eestis toodetud viskit, siis jooksva aasta 9 kuuga moodustas see 63,5% toodangust. Lisaks viinale vähenes 2005. aasta 9 kuuga **muude kangete alkoholsete jookide** tootmine (-10%), peaaegu poole võrra vähenes ka nende jookide müük kohalikule turule. Vaadeldaval perioodil müüdi Eestis toodetud muudest alkoholsetest jookidest siseturul vaid 42% (2004.a 9 kuud 70%). Nii nagu varem, **rummi** ei toodetud ega müüdnud Eesti turule kohalike tootjate poolt 2005. aasta kolme kvartali jooksul üldse.

Kuigi 2005. aasta 9 kuuga AS Liviko toodangu maht vähenes 7% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes oli Liviko endiselt suurim kangete alkoholsete jookide tootja Eestis, hõlmates 62% nende jookide nii tootmisest (2004.a 9 kuuga 60%) kui ka müügist siseturule. AS Liviko toodangu mahu languse tingis väiksem viinatoodang. Nii nagu 2004. aastal oli ka möödunud aastal teisel positsioonil AS Altia Eesti (endine AS Ofelia). Ka selle firma toodangu maht langes 7% aastatagusega võrreldes, samas tema osatähtsus tootmises püsis eelmise aasta tasemel, hõlmates sellest 17%. Teiste tootjatega võrreldes vähendas kangete alkoholsete jookide tootmist enim (41%) AS Onistar ning tema osakaal oli 4%-punkti väiksem 2004. aasta 9 kuuga võrreldes, hõlmates 8% nende jookide tootmisest. AS Liiwi Heliis oli üks väheseid tootjaid, kes suutis suurendada maitsestatud viina tootmist, samas vähendades kangete alkoholsete jookide toodangu mahtu tervikuna ligi 5%. AS Remedia osakaal ulatus jätkuvalt 5%-ni, kuid tema toodangu maht vähenes (-13,5%) eelmise aasta 9 kuuga võrreldes. Häid tulemusi saavutas OÜ Offex Group, suurendades viina tootmist rohkem kui 5 korda kuid tema osatähtsus Eesti kangete alkoholsete jookide kogutoodangus oli vaid 1%. Varasemast vähem tootsid kangeid alkoholseid jooke AS Võhu Vein (-62%) ja AS Valtu Vein (-12%), kuid nende ettevõtete toodangu mahud olid teiste tootjatega võrreldes väikesed.

2005. aasta 6 kuuga toodeti **rektifitseeritud etanooli (piiritust)** 2,84 mln liitrit, mida oli 0,43 mln liitrit rohkem kui aasta tagasi. Piirituse tootmine kasvas 2005. aasta 9 kuuga siseturu nõudluse arvel, kuna müük välisurule vähenes ligi 1/4 võrra.

ESA andmetel suurenes **õlle** tootmine 2005. aasta 9 kuuga 21,5 mln liitri võrra ehk 25,8% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes. Õlletootmise kasvu põhjustas kohaliku turu suurem nõudlus, kuna müük välisurule mullusega võrreldes vähenes. Müüki Eesti turul mõjutavad ka väliskülastajate poolt tarbitavad õlle kogused. Tootmise struktuur on mõningal määral muutunud kangete õlled kasuks – 2005. aasta 9 kuul moodustasid kanged (alk. sisaldus üle 6%) õlled 30% (2004.a 9 kuuga 28%) ning lahjad 70% (2004.a 9 kuuga 72%) õlle kogutoodangust. Õlle müük siseturule suurenes vaadeldaval perioodil 19,5%, kusjuures lahjade ja kangete õlled siseturu müük suurenes enam-vähem võrdselt (ligi 1/5). Eestis toodetud õllest müüdi lõppenud aasta kolme kvartaliga siseturul 87% (eelmisel aastal 91%).

Eesti juhtivate õlletootjate AS Saku Õlletehas ja AS Tartu Õlletehas summeeritud osakaal kodumaise õlle kogutoodangust ei ole aastaga muutunud, moodustades sellest 84%. Eelnimetatud tootjate osakaalud ei ole aastaga muutunud. Nii oli AS Saku Õlletehas endiselt õlleturu liider ning tema toodang moodustas 47% õlle kogutootmisest (2004.a 9 kuul 48%). Nagu eelmiselgi aastal, toodeti ka 2005. aasta kolme kvartaliga rohkem kui 1/3 kohalikust õllest AS Tartu Õlletehases (2005.a 9 kuul 37%, 2004.a 9 kuul 36%). Mõlema suure tootja toodangumahud kasvasid, kuid AS Tartu Õlletehas õlletoodang kasvas mõnevõrra kiiremini, vastavalt +22% ja +29%. Kasvas ka väiksemate õlletootjate toodang ning vaadeldaval perioodil nende summeritud tootmismahud suurenesid ligi 30% 2004. aasta kolme kvartaliga võrreldes.

ESA andmetel suurenes 2005. aasta 9 kuuga **lahjade segatud alkoholsete jookide** (long drink jms) tootmine kiiremini kui teistel alkoholsetel jookidel, kasvades 63% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes. Selle tootegrupi kiiret kasvu põhjustas nii kohaliku kui välisurule suurem nõudlus, kusjuures müük siseturule suurenes 2005. aasta 9 kuul 41,5% ja välisurule ligi 4 korda. Nagu eelmistel aastatel nii ka vaadeldaval perioodil oli AS Tartu Õlletehas lahjade segatud alkoholsete jookide turuliidriks. Ettevõtte toodang suurenes rohkem kui poole võrra (55%), müük siseturule kasvas 31%, samas osakaal lahjade alkoholsete jookide kogutootmises püsis enam-vähem eelmise aasta tasemel (2005.a 9 kuul 74%; 2004.a 9 kuul 73%). AS Saku Õlletehas oli suuruselt teine lahjade alkoholsete jookide tootja, suurendades nende jookide toodangut 2005. aasta 9 kuuga 51% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes. Samas ettevõtte müük siseturule kasvas liidri omast oluliselt kiiremini (+63%). AS Viru Joogid suurendas lahjade alkoholsete jookide toodangut 3/4 võrra aastatagusega võrreldes ning ettevõtte osatähtsus kogutootmises püsis eelmise aasta tasemel (1%). Suurem osa (77%) lahjasid segatud alkoholseid jooke müüdi endiselt Eesti turule, kuid seda oli 7%-punkti vähem kui eelmise aasta samal perioodil.

ESA andmetel kasvasid 2005. aasta 9 kuuga **siidrite** tootmismahud 60%. Nii suurt kasvu põhjustas Eesti ja eriti välisurule suurem nõudlus. Tootjate andmetel kasvas kohalike siidrite müük siseturule ligi 14%, ekspordimaht suurenes samal perioodil 4,5 korda. Kui 2004. aasta 9 kuuga müüdi peaaegu kõik toodetud siider siseturule, siis vaadeldaval perioodil müüdi Eestis 77% toodetud mahust. Juhtivatest siidritootjatest arenes kiiremini AS Tartu Õlletehas, kelle

toodangu maht kasvas 63% 2004. aasta 9 kuuga võrreldes. AS Tartu Õlletehas oli endiselt esinumbriks siidri tootmises ning tema osatähtsus ulatus 46%-ni selle joogi kogutootmises (2004.a 9 kuul 45%). AS Saku Õlletehas oli tootmismahu poolest teisel kohal ning tema tootmine suurenes ligi 1/3 võrra, kuid osakaal siidri kogutootmises vähenes 34%-lt 2004. a 9 kuul kuni 28%-ni vaadeldaval perioodil. AS Viru Joogid vähendas siidri tootmist 36% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes, kuid tema osakaal ei ole oluliselt muutunud, hõlmates 1% siidri kogutootmises (2004.a 9 kuud 3%). Samal ajal teiste väiksemate tootjate siidritoodang kahekordistus aastatagusega võrreldes ning nende osakaal suurenes 18%-lt 2004. aasta 9 kuul kuni 25%-ni 2005. aasta 9 kuuga.

EKI hinnangul (ESA andmed + EKI kogutud info) toodeti 2005. aasta kolme kvartaliga Eestis **puuvilja- ja marjaveine** kokku 7,2 miljonit liitrit, mis ületas 64,5% eelmise aasta taseme (2004.a 9 kuud 4,4 mln l). Eestis toodetakse nii naturaalseid kui kangendatud marjaveine. Valdav osa toodetud veinidest (98%) on endiselt kääritamismeetodil saadud naturaalsed marjaveinid ja 2% toodangust on kangendatud veinid. Viimaste toodang vähenes 2005. aasta 9 kuuga 35% aastatagusega võrreldes. Eestis toodetakse nii lauaveine kui ka siidritootmise toorainena kasutatavaid veine. Siidri tooraineks kasutatavate veinide osakaal kogu Eesti veinitoodangus pidevalt suureneb - 2005. aasta 9 kuuga suurenes siidri tootmiseks mineva veini toodangu maht 2 korda eelmise aasta sama perioodiga võrreldes ning selle osakaal ulatus 72%-ni kogu Eesti veinitoodangust (2004.a 9 kuul 65%). Tootjate andmed näitavad, et just ettevõtetel, kes toodavad siidri tooraineks minevaid veine, kasvas toodangu maht ka tervikuna. Suurimaks siidritootmise varustajaks on kohalikest tootjatest endiselt AS Linda Nektar.

VÄLISKAUBANDUS

2005. aasta 9 kuu ESA väliskaubandusandmete kohaselt alkoholsete jookide ekspordikäive kahekordistus ja impordikäive oli 3,5% väiksem kui aasta tagasi. Väliskaubandusbilanss oli jätkuvalt negatiivne, kuid tänu ekspordi kiirele kasvule oli vahe impordiga väiksem varasemate aastatega võrreldes (2003.a 9 kuul 2 korda, 2004.a 9 kuul 3 korda, 2005.a 9 kuul 1,5 korda). Ekspordi kasvule aitab kaasa ühinemine Euroopa Liiduga ning sellega kaasnenud uued turustamisvõimalused ja turutendentsid.

Alkoholsete jookide **eksport rahalises väärtuses** oli 2005. aasta 9 kuuga 601 mln krooni, eelmise aasta samal perioodil 296 mln krooni (tabel 2). Vaadeldaval perioodil saadi suurim ekspordikäive kangete alkoholsete jookide (kangusega alla 80%) müügist, see suurenes ligi 2,5 korda aastatagusega võrreldes, ulatades 407 mln kroonini (2004.a 9 kuul 169 mln kr). Alkoholsete jookide kogu ekspordikäibest moodustasid kanged alkohoolsed joogid 2005. aasta kolme kvartaliga 68%, ületades 11%-punktiga eelmise aasta taseme. Ekspordikäibelt teisel positsioonil oli õlle eksport, mis suurenes 14%, samas osakaal alkoholsete jookide ekspordi kogukäibes langes 31%-lt 2004.a 9 kuul kuni 17%-ni 2005.a 9 kuul. Muude kääritatud jookide

rahaline eksport kasvas rohkem kui 3,5 korda, kusjuures siidri välisturu müügikäive kasvas 4 korda ning nende jookide osatähtsus kogu ekspordikäibes oli 3%-punkti suurem kui aasta tagasi. Samapalju suurenes viinamarjaveini osatähtsus, kusjuures ekspordikäibe kasv oli kiirem kui teistel jookidel (4,6 korda). Piiritus oli ainsaks tootegrupiks, mille ekspordikäive vaadeldaval perioodil vähenes 2004. aasta 9 kuuga võrreldes (-28%). Selle tagajärjel langes piirituse osatähtsus alkoholsete jookide ekspordi kogukäibes 2%-ni (2004.a 9 kuul 5%). Vermutit eksporditi 2005. aasta 9 kuuga 30% rohkem kui aasta tagasi.

Tabel 2

Alkoholsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning
ekspordi- ja impordihinnad 9 kuul 2003-2005

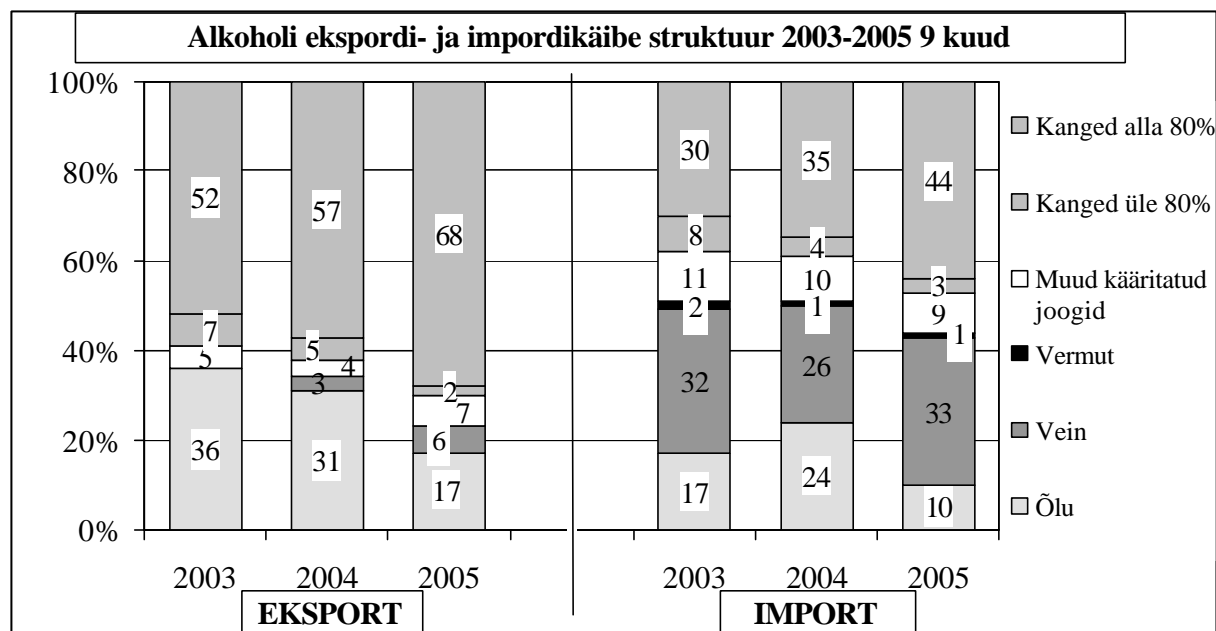
	Hind, kr/l			Käive, tuh kr			
	2003 9 kuud	2004 9 kuud	2005 9 kuud	2003 9 kuud	2004 9 kuud	2005 9 kuud	05 9 k/ 04 9 k +/- %
EKSPORT							
Õlu	4.19	4.35	5.59	79290,0	91445,5	103990,3	13,7
Viinamarjavein	11.00	43.07	41.46	265,6	7580,5	34925,5	360,7
Vermut	x	28.20	18.19	0,0	634,4	823,8	29,9
Muud kääritatud joogid	7.86	6.98	6.53	10104,7	11916,5	43591,9	265,8
sh siider	7.39	6.63	6.17	8778,8	9397,3	38640,2	311,2
Etiülalkohol kangusega >80%	10.82	9.75	9.31	15499,7	14719,9	10656,7	-27,6
Kanged alkoholised joogid kangusega kuni 80%	27.34	46.84	83.93	114548,3	169395,6	407421,7	140,5
EKSPORT KOKKU	x	x	x	219708,3	295691,8	601409,9	103,4
IMPORT							
Õlu	6.94	9.09	8.10	83129,5	223574,7	87626,5	-60,8
Viinamarjavein	29.62	31.32	30.47	159075,4	234623,5	293365,4	25,0
Vermut	28.13	32.56	27.13	7140,5	10905,8	10394,8	-4,7
Muud kääritatud joogid	12.10	12.73	12.35	54934,2	90100,5	82067,5	-8,9
sh siider	14.36	14.34	12.59	6657,4	38135,5	36678,1	-3,8
Etiülalkohol kangusega >80%	9.42	8.62	9.33	39032,0	32742,0	20782,0	-36,5
Kanged alkoholised joogid kangusega kuni 80%	48.57	39.09	44.16	147227,5	325151,5	390344,1	20,0
IMPORT KOKKU	x	x	x	490539,0	917098,0	884580,2	-3,5

Allikas: ESA

2005. aasta kolme kvartaliga suurenes koguseliselt peaaegu kõikide alkoholsete jookide eksport, erandiks olid õlu ja piiritus, mille eksporditavad kogused vähenesid vastavalt 11% ja 24%. Vaatamata langusele koguselises ekspordis, müüdi õlut Eestist välja liitrites endiselt alkoholsetest jookidest kõige enam ning väljamüüdnud kogused ulatusid 18,6 mln liitriini (2004.a 9 kuul 21,0 mln l). Muude kääritatud jookide ekspordikogused suurenesid 4 korda 2004. aasta 9 kuuga võrreldes, peaaegu sama palju suurenesid ka välisturule müüdnud siidri kogused. Nii nagu rahaliselt, suurenes ka koguseliselt enim viinamarjaveini eksport (ligi 5

korda), vermutit müüdi välisturule kaks korda rohkem kui mullu, kuid võrreldes teiste jookidega olid nende jookide ekspordikogused suhteliselt väikesed.

Joonis 1

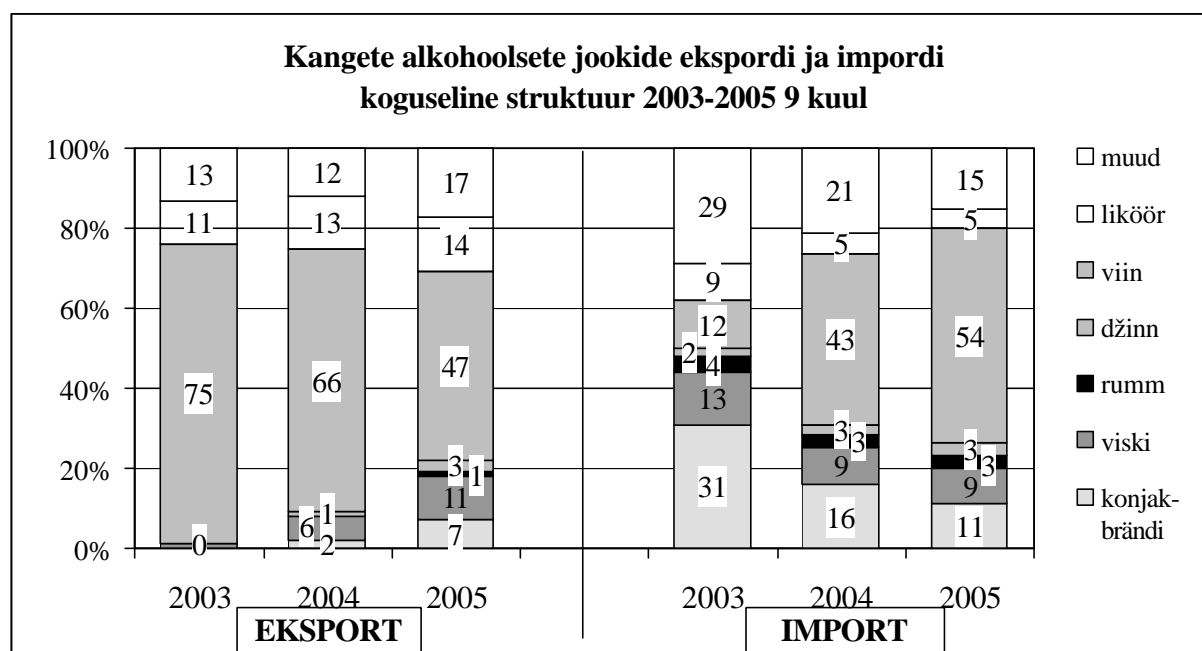

Tabel 3

Alkoholsete jookide koguseline põhieksport ja -import 9 kuud 2003-2005 (1000 liitrit)

	2003 9 kuud	2004 9 kuud	2005 9 kuud	05 9 k/04 9 k,%
EKSPORT				
Õlu	18928,0	20990,3	18616,3	-11,3
Viinamarjavein	24,0	176,0	842,4	378,6
Vermut	0	22,5	45,3	101,3
Muud kääritatud joogid	1285,5	1708,4	6677,5	290,9
sh siider	1188,0	1418,0	6267,3	342,0
Etüülalkohol kangusega üle 80%	1432,0	1510,1	1144,9	-24,2
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%	4189,6	3616,3	4854,1	34,2
IMPORT				
Õlu	11972,2	24592,7	10821,0	-56,0
Viinamarjavein	5369,7	7490,4	9628,4	28,5
Vermut	253,8	334,9	383,1	14,4
Muud kääritatud joogid	4539,5	7077,6	6645,3	-6,1
sh siider	463,5	2659,0	2913,8	9,6
Etüülalkohol kangusega üle 80%	4142,7	3799,9	2226,5	-41,4
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%	3031,5	8318,0	8839,3	6,3

Allikas: ESA

Tabel 4

Kangete alkoholsete jookide koguline põhiexport ja -import 2003-2005 9 kuul
(1000 liitrit, toodetele märgitud alkoholisisaldusega)

	2003 9 kuud	Struktuur 2003 9 k, %	2004 9 kuud	Struktuur 2004 9 k, %	2005 9 kuud	Struktuur 2005 9 k, %
EKSPORT						
Kokku kanged alk.joo- gid kangusega alla 80%	4189,6	100	3616,3	100	4854,0	100
Sh konjak ja brändi	23,5	0	87,3	2	316,8	7
Viski	29,9	1	217,0	6	542,2	11
Rumm	0	0	9,2	0	38,0	1
Džinn	8,2	0	37,8	1	129,4	3
Viin	3124,2	75	2372,1	66	2291,9	47
Liköör	451,0	11	470,1	13	693,3	14
Muud	552,8	13	422,7	12	842,5	17
IMPORT						
Kokku kanged alk.joo- gid kangusega alla 80%	3031,5	100	8318,0	100	8839,3	100
Sh konjak ja brändi	929,8	31	1337,2	16	974,7	11
Viski	407,8	13	765,9	9	843,6	9
Rumm	114,6	4	271,3	3	260,5	3
Džinn	72,5	2	216,6	3	238,9	3
Viin	370,2	12	3587,2	43	4767,2	54
Liköör	256,3	9	386,0	5	456,9	5
Muud	880,5	29	1753,9	21	1297,4	15

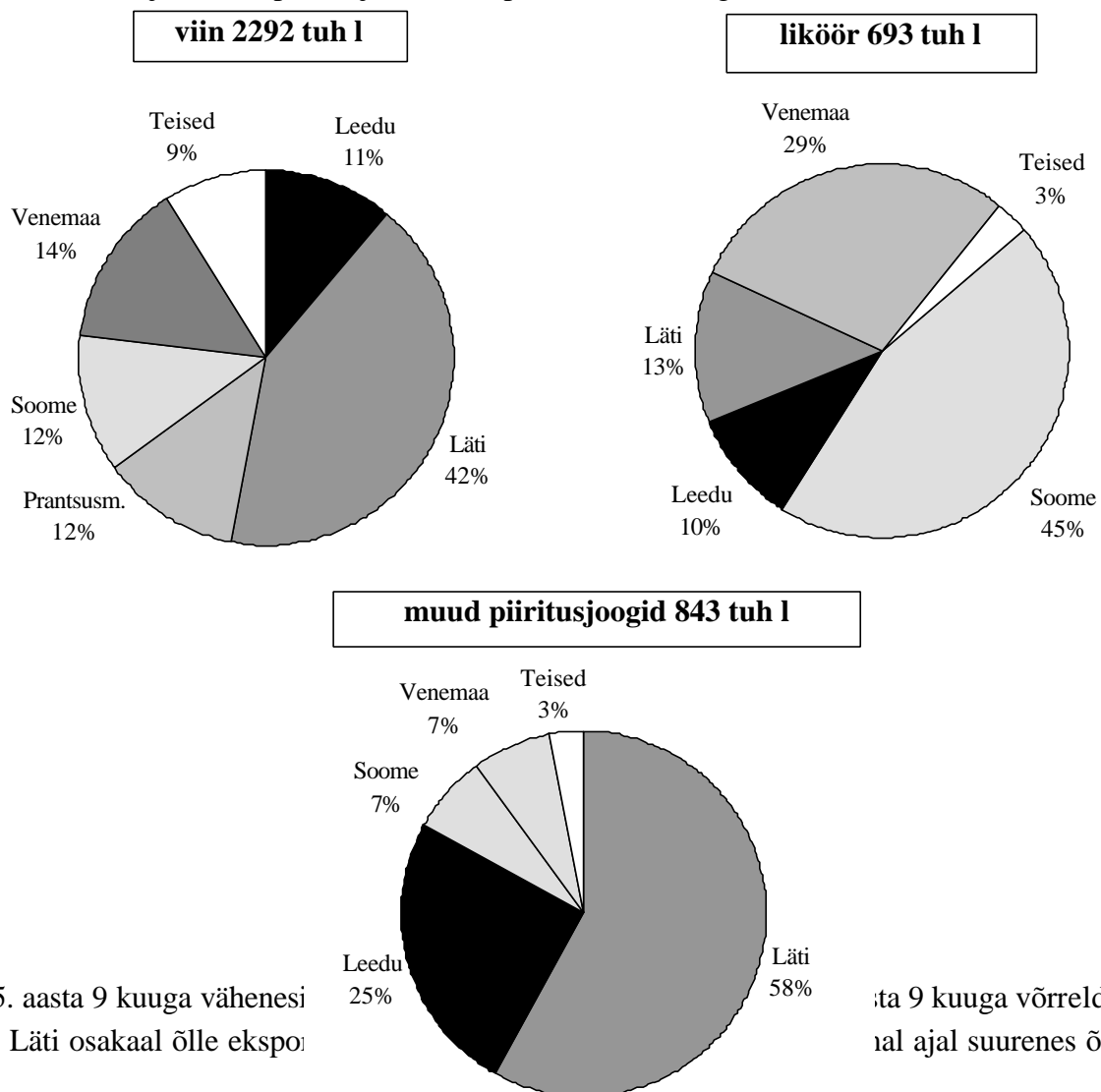
Allikas: ESA

Kangete alkoholsete jookide eksport suurenes 34% 2004. aasta kolme kvartaliga võrreldes. Nendest jookidest müüdi välisurule jätkuvalt kõige enam viina (2,3 mln l), kuid viina ekspordikogused vähenesid 3,4%, mis viis viina osakaalu kangete alkoholsete jookide koguselises ekspordis 66%-lt 2004.a 9 kuul kuni 47%-ni 2005.a 9 kuul. Likööride eksport suurenes aastatagusega võrreldes 47,5%, samas nende osakaal ekspordimahus püsis eelmise aasta tasemel, suurenedes vaid 1%-punkti kangete alkoholsete jookide välisurule müüdavates kogustes (2005.a 9 kuul 14%; 2004.a 9 kuul 13%). Üle 3,5 korda kasvasid konjaki välisurule müüdav kogused, üsna kiire oli ka viski mahulise ekspordi kasv (ligi 3 korda), kusjuures valdava osa nendest jookidest eksporditi Venemaale, kuhu müüdi 84% eksporditud viskist ja 71% konjakist-brändist. Jätkuvalt eksporditi väikestes kogustes ka džinni ja rummi. Muude kangete alkoholsete jookide eksport suurenes 99% 2004. aasta 9 kuuga võrreldes ning nende osatähtsus kangete alkoholsete jookide ekspordis suurenes 17%-ni (2004.a 9 kuul 12%).

Põhilisteks Eesti alkoholsete jookide **eksporditurgudeks** olid jätkuvalt teised Balti riigid. Läti ja Leetu müüdi 82% õllest, 94% kääritatud jookidest, 44% kangetest alkoholsetest jookidest ning Läti müüdi 3/4 eksporditud piiritust.

Joonis 3

Viina, likööri ja muude piiritusjookide ekspordistruktuur riigiti 2005. aasta 9 kuul (%-des)

2005. aasta 9 kuuga vähenesid viina ja õlle ekspordid ning Läti osakaal õlle ekspordis.

Viina ja likööri ekspordid 2005. aasta 9 kuuga võrreldes 2004. aasta 9 kuuga suurenesid oluliselt.

müük Leetu (+17%) ja Soome (+14%). Kui 2004. aasta 9 kuul oli Leedu osatähtsus õlle ekspordis 23%, siis 2005. aasta 9 kuuga kasvas see 31%-ni. Eelmise aasta sama perioodiga võrreldes oli ka Soome osakaal õlle ekspordis mõnevõrra suurem (2005.a 9 kuul 16%; 2004.a 9 kuul 12%).

Tabel 5

Alkoholsete jookide ekspordi struktuur riigiti 2005. aasta 9 kuul (%)

Õlu	Etüülalkohol kangusega üle 80%	Kanged alkohoolsed joogid (kangus kuni 80%)	Muud kääritatud joogid
2003 9 k-18928 tuh l	2003 9 k-1432 tuh l	2003 9 k-4190 tuh l	2003 9 k-1285 tuh l
2004 9 k-20990 tuh l	2004 9 k-1510 tuh l	2004 9 k-3616 tuh l	2004 9 k-1708 tuh l
2005 9k-18616 tuh l	2005 9 k-1145 tuh l	2005 9 k-4854 tuh l	2005 9 k-6677 tuh l
Läti 51	Läti 76	Läti 33	Leedu 89
Leedu 31	Rootsi 24	Venemaa 28	Soome 6
Soome 16		Soome 17	Läti 5
Teised 2		Leedu 11	
		Teised 11	

Kangete alkoholsete jookide ekspordis püsis esikohal Läti ning sinna müüdud kogused suurenesid 38% aastatagusega võrreldes, kuid nende osakaal välisturule müüdavas mahus ei ole selle ajaga oluliselt muutunud, suurenedes vaid 1%-punkti võrra. Leetu eksporditud kogused olid 44% väiksemad kui eelmise aasta samal perioodil, kusjuures viina eksporditi Leetu samal perioodil koguni 70% vähem aastatagusest. Nii suure languse põhjuseks on uute kohalike viinatootjate turuletulek Leedus. Venemaa osatähtsus vaadeldava grupi ekspordi sihtriikide seas suurenes märgatavalt, ulatudes 28%-ni (2004.a 9 kuul 13%). Kangete alkoholsete jookide ekspordikogused Venemaale suurenesid ligi 3 korda, kusjuures kasv toimus kõikide kangete alkoholsete jookide osas. Soome eksporditud kangete alkoholsete jookide kogused kasvasid 94% (2004.a 9 kuuga võrreldes), mis tingis Soome osatähtsuse suurenemise nende jookide ekspordis 11%-lt 2004.a 9 kuul kuni 17%-ni 2005.a 9 kuuga. Valdav osa (89%) eksporditud muudest kääritatud jookidest müüdi Leetu, Läti osatähtsus nende jookide osas oli vaid 5%, samas nii Leetu kui Läti müüdud kogused suurenesid vastavalt 4 ja 2 korda. Ekspordikogused Soome olid ligi 5 korda suuremad kui mullu, kuid riigi osatähtsus muude kääritatud jookide ekspordis püsis eelmise aasta tasemel (2005.a 9 kuul 6%, 2004.a 9 kuul 5%).

Suurem osa (76%) **piiritust** müüdi Läti ja ülejäänud kogus müüdi Rootsi.

Alkoholsete jookide **import rahalises väärtuses** vähenes 2005. aasta kolme kvartaliga 3,5%, ulatudes 885 mln kroonini (2004.a 9 kuul 917 mln kr), kusjuures langes peaaegu kõikide tootegruppide impordikäive. Erandiks olid kanged alkohoolsed joogid ja viinamarjaveinid, nende käibed suurenesid vastavalt 25% ja 20%. 2004. aasta 9 kuuga võrreldes vähenes kõige rohkem õlle impordikäive (-61%), ligi 9% vähenes muude kääritatud jookide rahaline import, mille hulgas siidrite impordikäive vähenes 4%. Vermuti impordikäibe langus oli ligi 5% ja piiritusel üle 1/3 võrra eelmise aasta sama perioodiga võrreldes. Alkoholsete jookide impordikäive

vähenes peamiselt impordikoguste vähenemise tõttu, kuna jookide impordihinnad ei ole märgatavalt muutunud.

Kangete alkoholsete jookide impordikäibe kasvu tulemusena suurenes nende jookide osakaal alkoholsete jookide rahalises koguimpordis 35%-lt 2004. aasta 9 kuul kuni 44%-ni vaadeldaval perioodil. Viinamarjaveinide osatähtsus ulatus 33%-ni, suurenedes 7%-punkti eelmise aasta sama perioodiga võrreldes. Impordikäibe struktuuris vähenes õlle osatähtsus, hõlmates alkoholsete jookide rahalises koguimpordis 10% (2004.a 9 kuul 24%), piirituse osakaal oli peaaegu sama mis aasta tagasi (2005.a 9 kuul 3%, 2004.a 9 kuul 4%). Ka muude kääritatud jookide osatähtsus vähenes 1%-punkti, hõlmates 9% koguimpordist ning vermut püsis eelmise aasta tasemel, ulatudes vaid 1%-ni kogu impordikäibest

ESA andmetel suurenes 2005. aasta 9 kuuga kangete alkoholsete jookide (+6%) ja viinamarjaveini (+28,5%) koguseline import aastatagusega võrreldes. Suuremad olid ka vermuti impordikogused (+14%). Teiste alkoholsete jookide koguseline import vähenes. Õlle sisseveokogused olid 56%, muude kääritatud jookide kogused 6% väiksemad kui aasta tagasi. Siidrite impordikogused suurenesid 9,5%, kuid madalamad impordihinnad viisid impordikäibe alla. Piiritust osteti sisse 41% vähem kui mullu samal perioodil.

Kangeid (kuni 80%) alkoholseid jooke imporditi 2005. aasta kolme kvartaliga 6,3% rohkem kui eelmise aasta samal perioodil ning sisseostetud kogus ulatus 8,8 mln liitrini (2004.a 9 kuul 8,3 mln l). Olulisim kasv toimus viina impordikogustes (+33%), mis on suurel määral tingitud USA-st suurtes kogustes tooraineks imporditud viinast. Viinainpordi kiire kasv mõjutab kangete alkoholsete jookide impordi struktuuri ning viina osatähtsus suurenes 54%-ni (2004.a 9 kuul 43%). Konjakit-brändit ja muid piiritusjooke imporditi ligi 1/4 võrra vähem ning nende osakaalud vähenesid vastavalt 11%-ni ja 15%-ni, mis 2004. aasta samal perioodil olid 16% ja 21%. Suurenesid likööride (+18%), viski (+10%) ja džinni (+10%) sisseostukogused, kuid nende osakaalud olid samad mis aasta tagasi. Rummi osatähtsus püsis möödunud aasta 9 kuu tasemel, samas selle impordikogused vähenesid 4%.

2005. aasta 9 kuul püsis kangete alkoholsete jookide **impordis** esikohal USA, kust Eestisse toodud viina kogused ületasid eelmise aasta 9 kuu taseme 39%, moodustades 79% kogu viinaimpordist (ligi 3,8 mln liitrit) ning suurem osa sellest kogusest läks tööstuse tooraineks. Soomest imporditud viinakogused olid 11% väiksemad kui eelmise aasta samal perioodil, moodustades 8% importviinast (2004.a 9 kuul 11%). Ukrainast osteti viina 2005. aasta 9 kuuga ligi 2,5 korda rohkem kui aasta tagasi ning Ukraina osakaal viinainpordis suurenes 2%-punkti (2005.a 9 kuul 5%; 2004.a 9 kuul 3%). Vaadeldaval perioodil vähenesid Venemaalt imporditud viina kogused 28,5% ning selle tagajärjel Venemaa osakaal viina impordis langes 7%-lt 2004. aasta 9 kuul 4%-ni 2005. aasta 9 kuul. 2005. aastal alustati viina sisseostu madalama aktsiisitasemega Lätist - 2005.a 9 kuuga toodi sealt Eestisse 113 tuh l viina ning Läti hõlmas viina koguimpordis 2%.

Soome oli tähtsusetult teiseks kangete alkoholsete jookide importijaks. Sealt sisse ostetud alkoholsete jookide kogused vähenesid 21% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes ning tema osakaal langes 3%-punkti, hõlmates 9% kangete alkoholsete sisseostetud kogustest.

Kolmandal positsioonil oli Suurbritannia, kelle kangete alkoholsete jookide impordi mahud olid üle 1/3 võrra väiksemad aastatagusega võrreldes. Samas suurem osa (64%) **viskist** toodi endiselt Suurbritanniast, kust impordimahud olid 14% suuremad kui aasta tagasi. Ka **džinni** impordis püsis Suurbritannia esikohal (67%), kusjuures sealt sisse ostetud kogused olid 24% suuremad eelmise aasta sama perioodiga võrreldes.

Prantsusmaalt imporditud kangete alkoholsete jookide kogused vähenesid 14,5% ning moodustasid 8% antud grupi koguimpordis (2004.a 9 kuul 10%). Kuigi Prantsusmaalt sisse ostetud **konjaki-brändi** kogused olid 12,5% väiksemad mullusega võrreldes, püsis Prantsusmaa endiselt selle joogi impordis esikohal, hõlmates 62% konjaki koguimpordist (2004.a 9 kuul 52%). Hispaaniast imporditud konjaki kogused vähenesid 14%, kuid Hispaania osatähtsus konjakiimpordis suurenes aastatagusega võrreldes 2%-punkti, ulatudes 14%-ni. Jooksva aasta

Tabel 6

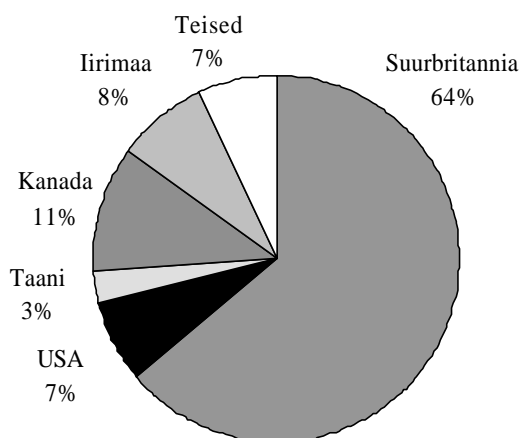
Alkoholsete jookide koguselise impordi struktuur riigiti 2005 aasta 9 kuul (%)

Õlu		Viinamarjavein		Vermut	
2003 9 k-11972 tuh l		2003 9 k-5370 tuh l		2003 9 k-254 tuh l	
2004 9 k-24592 tuh l		2004 9 k-7490 tuh l		2004 9 k-335 tuh l	
2005 9 k-10821 tuh l		2005 9 k-9628 tuh l		2005 9 k-383 tuh l	
Soome	43	Hispaania	17	Itaalia	40
Läti	15	Tšiili	14	Venemaa	22
Venemaa	10	Prantsusmaa	13	Holland	17
Ukraina	9	Itaalia	8	Hispaania	13
Leedu	8	Bulgaaria	6	Saksamaa	6
Saksamaa	4	Saksamaa	5	Teised	2
Austria	2	Rumeenia	5		
Teised	9	Teised	32		
Etüülalkohol kangusega üle 80%		Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%		Muud kääritatud joogid	
2003 9 k-4143 tuh l		2003 9 k-3032 tuh l		2003 9 k-4539 tuh l	
2004 9 k-3800 tuh l		2004 9 k-8318 tuh l		2004 9 k-7078 tuh l	
2005 9 k-2226 tuh l		2005 9 k-8839 tuh l		2005 9 k-6645 tuh l	
Soome	40	USA	44	Soome	70
Prantsusmaa	28	Soome	9	Leedu	9
Saksamaa	27	Suurbritannia	9	Saksamaa	7
Itaalia	4	Prantsusmaa	8	Rootsi	7
Teised	1	Saksamaa	5	Holland	2
		Läti	4	Belgia	2
		Ukraina	3	Teised	3
		Teised	18		

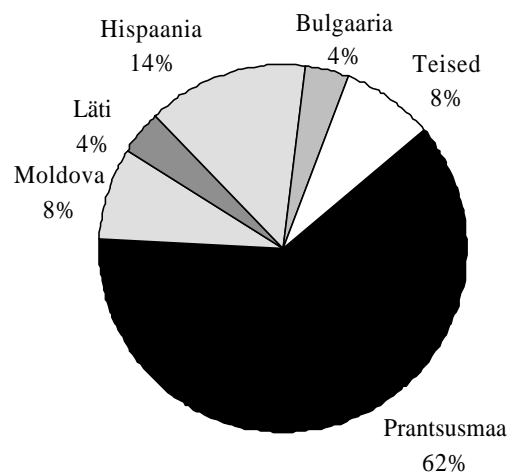
Allikas: ESA

Kangete alkoholsete jookide impordistruktuur riigiti 2005. aasta 9 kuul (%-des)

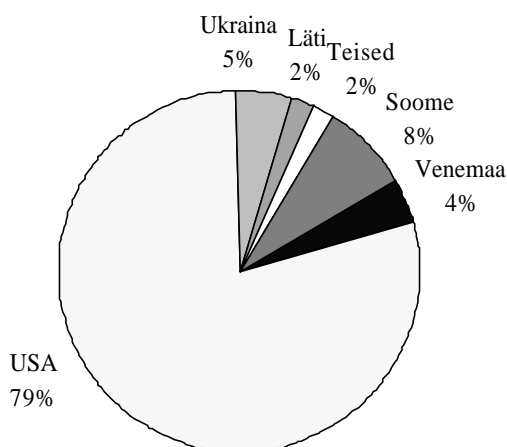
viski 844 tuh l

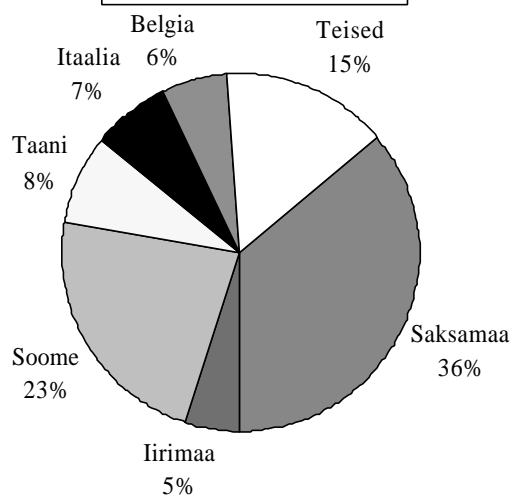
konjak-brändi 975 tuh l

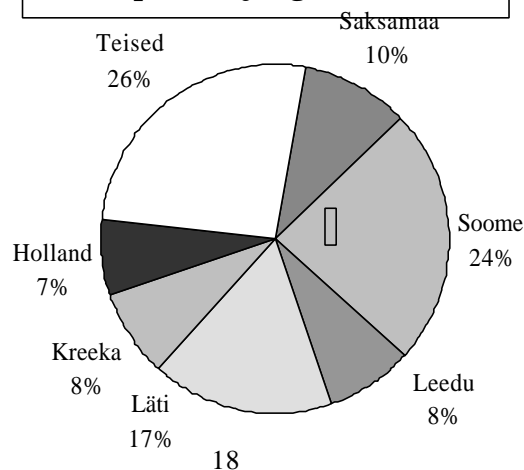
viin 4767tuh l

liköör 457 tuh l

muud piiritusjoogid 1297 tuh l

9 kuuga vähenesid ka Moldovast ostetud konjaki-brändi (-16%) kogused, kuid tema osatähtsus konjakiimpordis ei ole aastaga märgatavalt muutunud (2005.a 9 kuul 8%, 2004.a 9 kuul 7%). Oluliselt vähenesid Lätist ostetud konjaki-brändi kogused (-83%), mis vähendas Läti osakaalu konjaki impordis 19%-lt 2004. aasta 9 kuul kuni 4%-ni vaadeldaval perioodil.

ESA andmetel püsis 2005. aasta 9 kuul **likööride** impordis esikohal Saksamaa, kust impordikogused suurenesid 37% võrreldes aastatagusega ja selle tulemusena Saksamaa osatähtsus oli suurem kui eelmisel aastal (2005.a 9 kuul 36%, 2004.a 9 kuul 31%). Soomest sisseostetud likööride kogused kasvasid 4%, kuid osatähtsus oli 3%-punkti väiksem kui 2004. aasta 9 kuul, hõlmates 23% likööriimpordist. 2005. aasta kolme kvartaliga suurenesid Taanist toodud likööride kogused 80%, Itaaliast 71% ja Belgiast 57%. Iirimaalt sisse ostetud likööride kogused kasvasid 1/5 võrra, kuid tema osakaal püsis eelmise aasta tasemel. Oluliselt vähenesid Hollandist imporditud nii likööride kogused (-60%) kui ka Hollandi osakaal likööriimpordis.

Õlle impordis oli endiselt esikohal Soome, kuigi sealt imporditud kogused vähenesid 47% aastatagusega võrreldes. Soome osakaal kasvas 36%-lt 2004. a 9 kuul kuni 43%-ni 2005.a 9 kuul. Vaadeldaval perioodil toodi Lätist Eestisse õlut ligi 3/4 vähem kui aasta tagasi ning sellega kaasnes ka Läti osatähtsuse vähenemine õlleimpordis 15%-ni (2004.a 9 kuul 28%). 2005. aasta kolme kvartaliga tõusis Venemaa osatähtsus 10%-ni (2004.a 9 kuul 5%), kuid kogused olid 1/5 võrra mullusest väiksemad. Märgatavalt kahanes õlleimport Ukrainast (-68%) ning tema osakaal langes 9%-ni, mis eelmisel aasta samal perioodil ulatus 13%-ni. Suurel määral vähenesid Leedust sissetoodud õlle kogused (-64%), mõnevõrra väiksem oli ka tema osakaal õlleimpordis (2005.a 9 kuul 8%, 2004.a 9 kuul 10%).

Piirituse koguseline import vähenes, kuna vähenesid suurematelt importijatelt sisse ostetud kogused. Erandiks oli Itaalia, kust imporditi 81 tuh l piiritust, kusjuures eelmise aasta kolme kvartali jooksul ei ostetud sealt piiritust üldse. Vaadeldaval perioodil osteti piiritust väikestes kogustes ka Venemaalt (27 tuh l), see ületas eelmise aasta koguseid 2 korda. Riikide osatähtsused mõningal määral muutusid. Soome hõlmas 40% piirituse impordist (2004. aasta 9 kuul 34%), Prantsusmaa osatähtsus suurenes 22%-lt 2004. a 9 kuul kuni 28%-ni 2005. a 9 kuul. 2004. aastal imporditi piiritust ka USA-st, mis vaadeldaval perioodil asendus impordiga Saksamaalt ja Itaaliast, kust pärit impordikogused moodustasid vastavalt 27% ja 4% kogu piirituse impordist.

ESA andmetel vähenes 2005. aasta kolme kvartaliga **muude kääritatud jookide** import 6% aastatagusega võrreldes, samal ajal siidreid imporditi 9,6% rohkem kui mullu. Sarnaselt eelmiste aastatega veeti neist jookidest suurem osa (70%) sisse Soomest (2004.a 9 kuul 63%) ning sealt imporditud kogused suurenesid 6% aastatagusega võrreldes. Eelmisest aastast rohkem toodi kääritatud jook Rootsi (+44%) ja Saksamaalt (+23%). Leedust impordikogused vähenesid 13% ning Leedu osakaal jäi enam-vähem samale tasemele (9%; 2004.a 9 kuul 10%). Jätkus Belgia ja Hollandi kääritatud jookide impordi langus ning neist riikidest toodud kogused vähenesid möödunud aasta 9 kuuga võrreldes vastavalt 59% ja 49%.

2005. aasta kolme kvartaliga imporditi Eestisse 35 riigis toodetud **viinamarjaveine**. Vaadeldaval perioodil suurenesid peaaegu kõikide suuremate importriikide viinamarjaveinide sisseveo kogused. Hispaania oli jätkuvalt suurimaks viinamarjaveinide impordimaaks, sealt toodud

veinide kogused suurenesid 47%, hõlmates 17% kogu veiniimpordist Eestisse (2004.a 9 kuul 15%). Teisel kohale tõusis Tšiili ning sealt imporditud kogused olid 44% suuremad eelmise aasta 9 kuuga võrreldes, kuid nende osakaal impordis suurenes vaid 1%-punkti võrra. Prantsusmaa veine imporditi 2005. aasta 9 kuuga aastatagusest 1/5 võrra enam, kuid Prantsusmaa osakaal veinide koguimpordis vähenes aastaga 1%-punkti võrra (13%; 2004.a 9 kuul 14%). Mullusest rohkem imporditi veine ka Itaaliast (+9%) ja Rumeeniast (+22%). Bulgaaria veinide import kasvas teiste riikidega võrreldes kiiremini (+58%) ning nende veinide osatähtsus impordikogustes suurenes samuti 1%-punkti võrra (6%; 2004.a 9 kuul 5%). Saksamaalt pärit veinide impordikogused kahanesid 17%, mistõttu Saksa veinide osakaal impordimahus langes 5%-ni (2004.a 9 kuul 8%).

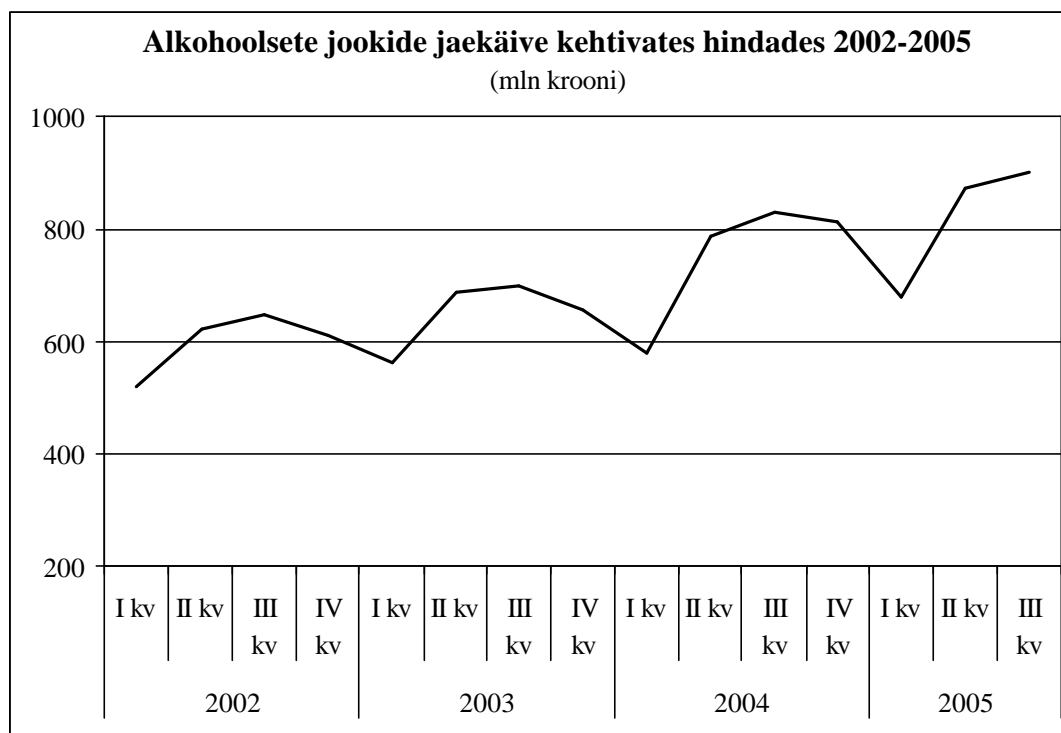
Vermuti impordis püsis esikohal Itaalia, kuid sealt sisse ostetud kogused vähenesid 2005. aasta 9 kuuga 11% (aastatagusega võrreldes) ning riigi osakaal langes 40%-ni (2004.a 9 kuul 52%) vermuti koguimpordis. Oluliselt teistele kohale (osakaaluga 22%) tõusis Venemaa, kust osteti sisse 83 tuh 1 vermutit, kusjuures 2004. aasta 9 kuuga ei ostetud vermutit Venemaalt üldse. Aastatagusega võrreldes veeti 2005. aasta kolme kvartaliga oluliselt rohkem vermutit sisse ka Hispaaniast - impordikogused suurenesid rohkem kui 2,5 korda ning Hispaania osatähtsus vermuti impordis tõusis 13%-ni, mis eelmisel aastal oli 6%. Vähem imporditi vermutit (2004.a 9 kuuga võrreldes) Hollandist (-12%) ja Saksamaalt (-25%) ning nende osakaalud vermuti koguimpordis olid vastavalt 17% ja 6%.

HINNAD SISETURUL

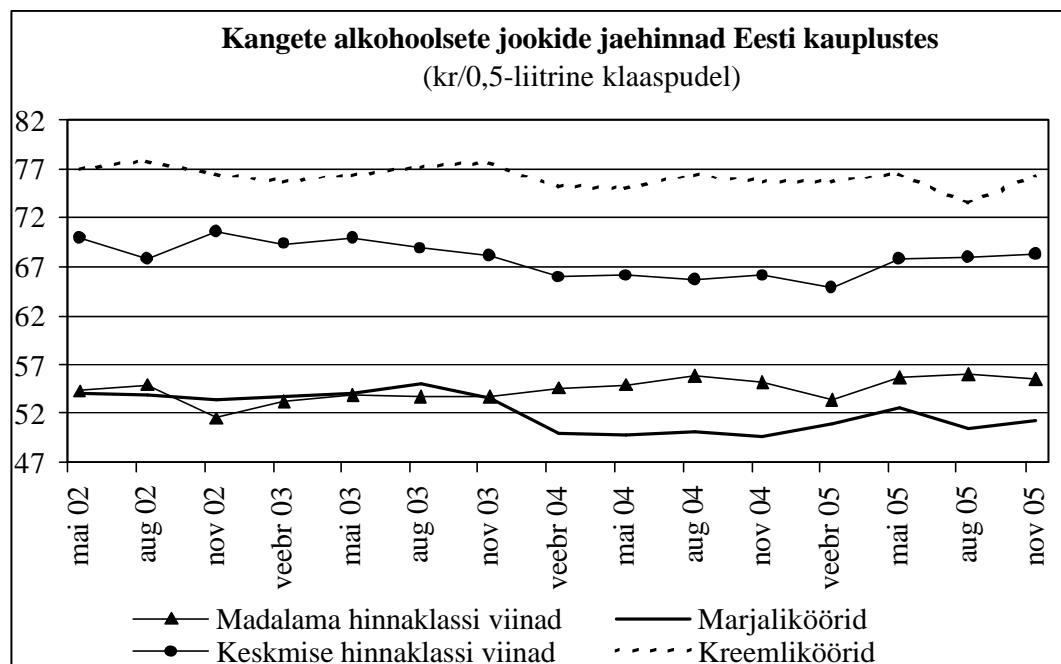
Alkoholsete jookide **jaemüügi käive** kehtivates hindades oli ESA andmetel 2005. aasta III kvartalis 903,3 mln krooni, mis on eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 9% suurem. Eelmise aasta III kvartalis oli alkoholsete jookide jaemüügi käive 830 mln krooni. 2005. aasta 9 kuu jaekäive ulatus 2,45 mld kroonini, ületades 2004. aasta 9 kuu taseme 11,3%-ga. Suurem osa jaekäibe kasvust on saavutatud suurema koguselise läbimüügi arvel, mida on mõjutanud nii kohalik tarbimine kui turistide poolt Eestis tarbitud alkoholsete jookide kogused. 2005. aasta 1. jaanuarist tõusis alkoholi aktsiisi määr 5%. Alkoholsete jookide tarbijahinnaindeks tõusis 2005. aasta III kvartalis 2,5% 2004. aasta III kvartaliga võrreldes ja 0,7% 2005.a II kvartaliga võrreldes. Seega väike osa jaekäibe kasvust oli tingitud ka hinnatõusust.

2005. aasta augustis viis Eesti Konjunktuuriinstituut läbi järjekordse kohalike alkoholitoodete hinnavaatluse Eesti suuremate linnade kauplustes. Vaatlus näitas, et nii Eestis tervikuna kui Tallinnas olid madalama ja keskmise hinnaklassi **viinad** kallimad kui 2004. aasta augustis, samas kõrgema hinnaklassi viinad odavnesid (tabel 7). Samal ajal eelmise (maikuu) vaatlusega võrreldes olid kõikide viinade hinnad kõrgemad, kusjuures kiiremini tõusid just kvaliteetviinade (kõrgem hinnaklass) hinnad. Eestis keskmiselt tõusis kvaliteetviinade hind III kvartalis keskmiselt 1,8% ja Tallinnas 5,6%.

Joonis 5

Joonis 6

Marjaliköörid kallinesid 0,4% eelmise aasta augustiga võrreldes ja odavnesid 4,2% eelmise kvartaliga võrreldes. Eelmise aastaga võrreldes toimus suurem tõus AS Remedia marjalikööride jaehindade osas (keskmiselt +5,8%), kusjuures erinevate likööride keskmised hinnad muutusid erinevalt. Näiteks Con Amore Jõhvika liköör kallines aastaga 5 krooni 0,5-liitrise

Tabel 7

Eesti alkoholsete jookide keskmised jaehinnad kauplustes mai 2004 – august 2005
(0,5-liitrise klaaspudeli hind kroonides koos käibemaksuga)

	Aug. 2004	Veebr. 2005	Mai 2005	Aug. 2005	Muutus aug 05/ aug 04, %	Nov. 2005
Eestis keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)						
Madalam hinnaklass	55.83	53.39	55.70	56,09	0,5	55,51
Keskmine hinnaklass	65.61	64.93	67.78	67,98	3,6	68,21
Kõrgem hinnaklass ¹	145.97	143.53	140.23	142,78	-2,2	145,30
Liköörid						
Marjaliköörid	50.27	51.04	52.65	50,46	0,4	51,26
Kanged liköörid	92.04	92.10	92.90	93,11	1,2	89,64
Kreemliköörid	76.42	75.53	76.52	73,50	-3,8	76,37
Džinnid	70.14	71.93	72.55	71,20	1,5	71,47
Õlled						
Lahja õlu <6%	9.84	8.75	8.97	8,30	-15,7	8,40
Kange õlu >6%	8.94	9.15	9.29	8,48	-5,1	8,64
Siidrid²	29.45	30.48	30.47	28,60	-2,9	29,76
Marjaveinid	28.65	28.55	29.56	29,65	3,5	30,68
Tallinnas keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)						
Madalam hinnaklass	55.42	52.40	55.32	56,74	2,4	55,52
Keskmine hinnaklass	66.36	66.07	68.32	70,16	5,7	68,69
Kõrgem hinnaklass ¹	147.30	145.97	138.27	145,97	-0,9	145,97
Liköörid						
Marjaliköörid	49.93	50.40	51.35	51,18	2,5	50,86
Kanged liköörid	92.63	92.63	92.63	92,63	0,0	92,63
Kreemliköörid	77.48	76.52	77.67	75,40	-2,7	78,13
Džinnid	73.40	73.07	72.88	74,48	1,5	72,88
Õlled						
Lahja õlu <6%	9.63	9.03	9.17	8,58	-10,9	8,63
Kange õlu >6%	8.99	8.93	9.30	8,14	-9,5	8,55
Siidrid²	28.90*	30.27	30.27	28,00	-3,1	29,77
Marjaveinid	29.57	29.96	30.73	30,56	3,3	32,36

¹ 0,7-liitrine klaaspudel; ² 1,5-liitrine plastpudel

Allikas: EKI

pudeli kohta ja Con Amore Pohla liköör odavnes 0.68 krooni 0,5-liitrise pudeli kohta. AS Liviko marjalikööride keskmised hinnad 2004. aasta augustiga võrreldes oluliselt ei muutunud, tõustes vaid 0.26-0.84 krooni 0,5-liitrise pudeli kohta. Samas mõlema tootja hinnad langesid eelmise kvartaliga võrreldes. Tallinnas olid marjaliköörid augustis mõnevõrra kallimad kui Eestis keskmiselt ning hinnatõus oli kiirem kui mujal Eestis. Marjaliköörid on ka turistide ühed

lemmiktooted, mistõttu Tallinna kauplused saavad hinnataset vaatamata suurele konkurentsile hoida vähemalt suvekuudel kõrgemal kui mujal Eestis.

Kanged liköörid olid Eestis 2005. aasta augustis 1 kr/0,5 l võrra kallimad kui aasta tagasi. Eelmise kvartaliga võrreldes hinnad oluliselt muutunud ei ole. Tallinnas olid kangete likööride hinnad ligilähedased Eesti keskmisele ning need ei ole aasta jooksul muutunud.

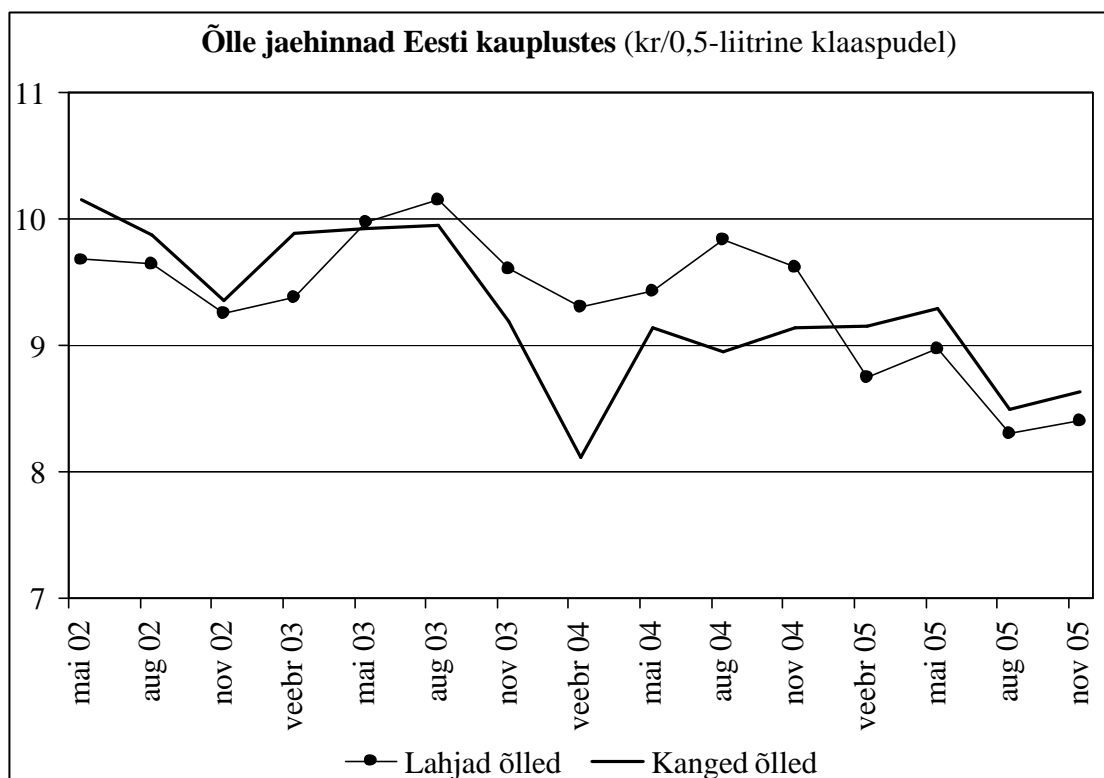
Kreemlikööride keskmised hinnad langesid augustis üle Eesti 3,8% ja Tallinnas 2,7% eelmise aasta augustiga võrreldes, ligikaudu sama palju langesid hinnad ka maikuu vaatlusega võrreldes. Nagu eelmises kvartaliski, olid ka 2005. aasta III kvartalis kreemlikööride hinnad Tallinnas mõnevõrra kõrgemad kui mujal Eestis.

Džinnid olid augustikuu vaatluse ajal nii Eestis tervikuna kui Tallinnas aastatagusest kallimad (+1,5%), kuid maiga võrreldes olid hinnad Tallinnas 2,2% kõrgemad.

Lahjad õlled olid augustis oluliselt odavamad kui aasta tagasi. Eesti keskmine hind oli 15,7% (1.54 krooni 0,5-liitrise klaaspudeli kohta) ja Tallinna kaupluste keskmine hind 10,9% (1.05 krooni 0,5-liitrise klaaspudeli kohta) madalam aastatagusest. Ka eelmise kvartaliga võrreldes olid augustis lahja õlle hinnad madalamad (Eestis keskmiselt -7,5% ja Tallinnas -6,4%). 2005. aasta kolme vaatluse ajal olid lahjad õlled Tallinnas kallimad kui mujal Eestis.

Ka **kanged õlled** odavnesid nii aastagusega kui maikuuga võrreldes. Hinnalangus toimus nii Eestis tervikuna (-5,1%) kui Tallinna kauplustes (-9,5%). 2005. aasta maikuu vaatlusega võrreldes olid augustis kange õlle jaehinnad üle Eesti 8,7% ja Tallinnas koguni 12,5% madalamad.

Joonis 7

Siidri hind, mis 2005. aasta varasemate küsitluste ajal oli stabiilne, augustis langes. Keskmise hind Eestis tervikuna oli 2,9% madalam kui 2004. aasta augustis ja 6,1% madalam kui mais. Tallinna hinnad olid 3,1% odavamad aastatagusega võrreldes ja 7,5% maiga võrreldes.

Marjaveinide hinnad tõusid nii Eestis tervikuna kui Tallinnas rohkem kui 3% 2004. aasta augustiga võrreldes, kuid eelmise kvartaliga võrreldes ei ole hinnad oluliselt muutunud.

Eesti Konjunktuuriinstituudi septembrikuu rahvusvahelise hinnavaatluse kohaselt oli **õlle** hind Tallinna supermarketites endiselt kõrgem kui teiste Balti riikide pealinnades, Varssavis, Prahas ja Berliinis, kuid madalam Põhjamaadega võrreldes. 2005. aasta septembri vaatluse ajal oli õlle hind Tallinna supermarketites 6,2% madalam kui aasta tagasi ja 4,9% madalam kui juunis. Õlle hind Riias langes 2004. aasta septembriga võrreldes, kuid oli ligi 1/5 võrra kõrgem kui märtsis ja juunis. Varssavis kallines õlu 22% aastatagusega võrreldes. Suurim hinnatõus toimus Prahas, kus eelmise aasta septembriga võrreldes oli hind koguni 51% ning juuniga võrreldes 14% kõrgem. Helsingis olid õlle hinnad 2005. aasta vaatluste ajal stabiilsed, samas 2004. aasta septembriga võrreldes tõusid need 4%. Stockholmis maksis õlu 2005. aasta septembris 12% vähem kui aasta tagasi ja 1,5% vähem kui sama aasta juunis.

Tabel 8

Õlle ja viina hinnad Euroopa pealinnade supermarketites 2004–2005
(kuu esimese nädala seisud, kr)

Pealinn	Õlu hele, 4,3-4,7%, 0,5 l				Viin 38-40%, 0,7-0,75 l			
	sept 2004	märts 2005	juuni 2005	sept 2005	sept 2004	märts 2005	juuni 2005	sept 2005
Tallinn	9.63	9.57	9.50	9.03	81.30	89.95	92.03	92.03
Riia	7.52	5.79	5.79	6.90	53.10	50.98	52.99	54.54
Vilnius	9.02	8.34	-	7.21	76.99	80.39	-	80.62
Varssavi	7.36	7.57	9.01	8.97	80.09	105.80	98.75	107.77
Praha	4.51	4.77	5.99	6.83	73.99	121.33	85.66	81.81
Helsingi	24.98	25.97	25.97	25.97	192.45	232.51	199.65	232.51
Amsterdam	15.33	15.65	10.48	-	234.54	242.52	242.52	-
Stockholm	16.81	16.85	15.03	14.81	332.83	330.13	326.26	317.98
Berliin	9.23	10.01	8.45	6.13	114.53	114.06	71.53	71.53

Allikas: EKI

Viina hinnad olid Tallinna supermarketites 2005. aasta septembris kõrgemad kui Riias, Vilniuses, Prahas ja Berliinis, kuid madalamad kui teistes vaatlusse kaasatud pealinnades. Tallinna supermarketites tõusid viina hinnad septembris 13,2% eelmise 2004. aasta septembriga võrreldes, kuid olid samad mis juunikuu vaatluse ajal. Viina hinnad Riia supermarketites tõusid enam-vähem võrdselt nii aastataguse kui juunikuu vaatlustega võrreldes, vastavat 2,7% ja 2,9%. Vilniuses olid hinnad 4,7% kõrgemad kui eelmise aasta septembris. Varssavis oli viin supermarketites kallim kui möödunud aastal (+34,6%) ja juunis (+9%). Prahas tõusid hinnad

eelmise aasta septembrikuu vaatlusega võrreldes 11%, kuid olid 4,5% madalamad kui juunis. Helsingi kauplustes olid hinnad kõrgemad kui aasta tagasi ja juunis. Viin odavnes aastaga 11 vaatlusse kaasatud pealinnast vaid kahes - Stockholmis ja Berliinis.

KOKKUVÕTE

2005. aasta kolme kvartaliga kasvas Eestis peaaegu kõikide alkohoolsete jookide **toodangu maht**, erandiks olid vaid kanged alkohoolsed joogid, sealhulgas vähenes ka viina tootmine. Alkohoolsete jookide **väliskaubanduse** bilanss oli jätkuvalt negatiivne, kuid ekspordi ja impordi vahe oli varasemate perioodidega võrreldes väiksem, sest ekspordikäive kahekordistus ja impordikäive vähenes 3,5% aastatagusega võrreldes. Peaaegu kõikide alkohoolsete jookide eksport suurenes, erandiks olid vaid õlu ja piiritus. Impordis vähenesid oluliselt õlle, piirituse ning muude kääritatud jookide sisseostetavad kogused. Kasvas kangete alkohoolsete jookide (eelkõige USA viina), viinamarjaveini ja vermuti import.

Alkoholsete jookide **jaekäive** suurenes 2005. aasta 9 kuuga 11,3% eelneva aasta sama perioodiga võrreldes. Kasvu põhjustasid eelkõige suuremad müügi kogused, sealhulgas ka turistide poolt Eestis tarbitud alkohoolsete jookide kogused.

2005. aasta septembrikuus olid mitmete alkohoolsete jookide **jaehinnad** kauplustes madalamad kui juunis ja aasta tagasi. Eriti suur langus toimus õlle hindade osas.